

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie roślin przed agrofagami oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Michał Kołodziejczak, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Krzysztof Kielak, Departament Hodowli i Ochrony Roślin, tel.: 22 623 10 17, e-mail: krzysztof.kielak@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 01. 07. 2024 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac UC51</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana ustawa rozwiązuje problemy:

I. w zakresie ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami:

1. niedostosowania prawa krajowego do zmiany przepisów Unii Europejskiej;
2. zbyt czasochłonnej procedury wyznaczania punktów kontroli innych niż punkty kontroli granicznej, w których przeprowadza się graniczną kontrolę fitosanitarną towarów importowanych z państw trzecich;
3. braku możliwości wykonywania kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych poza przejściem granicznym;
4. braku możliwości przekazania wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa przez podmioty wpisane do rejestru eksporterów informacji o zamiarze uprawy, wytwarzania, pakowania, sortowania, składowania lub wyprowadzania do państwa trzeciego w danym roku roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów przeznaczonych na eksport, po 30 kwietnia danego roku;
5. obciążeń administracyjnych związanych z eksportem towarów pochodzenia roślinnego do państw trzecich (problem zgłoszony przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa);
6. problemów w ściąganiu opłat za przeprowadzenie granicznej kontroli fitosanitarnej – zgodnie z danymi przekazanymi przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Roślin i Nasiennictwa mające w swoich strukturach Oddziały Graniczne, na dzień 27 maja 2024 r. kwota zaległych opłat za wykonanie granicznej kontroli fitosanitarnej wyniosła ponad 118 tys. zł, z czego ponad 80% stanowią opłaty nałożone na podmioty zagraniczne. Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa nie ma obecnie instrumentów prawnych pozwalających na egzekwowanie opłat od podmiotów zagranicznych. Nadmienić należy, że opłaty te stanowią dochód Skarbu Państwa i niemożliwość ich ściągnięcia powoduje uszczuplenie budżetu Państwa;
7. nieadekwatności sankcji do popełnionych czynów zabronionych (problem zgłoszony przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa);

II. w zakresie ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin:

luki we wdrożeniu przepisów Unii Europejskiej art. 107 rozporządzenia Rady (WE) Nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin (Dz. Urz. WE L 227 z 01.09.1994; z późn. zm.) do prawa krajowego. Artykuł nakłada obowiązek podjęcia przez państwa członkowskie UE właściwych środków zapewniających, że w odniesieniu do naruszenia wspólnotowego wyłącznego prawa do odmian roślin będą stosowane przepisy dotyczące odpowiedzialności karnej za naruszenie porównywalnych praw krajowych;

III. w zakresie ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin:

1. niedostatecznej sprawności procesu rejestracji środków ochrony roślin;
2. problemów kadrowych podmiotów przygotowujących oceny lub uwagi w procesie rejestracji środków ochrony roślin – obecnie funkcjonujące rozwiązanie znacząco utrudnia dopływ do systemu nowych osób, natomiast zwiększająca się średnia wieku ekspertów oceniających środki ochrony roślin i związany z tym odpływ części ekspertów, którzy osiągnęli wiek emerytalny, może skutkować w dłuższej perspektywie czasu problemami z przeprowadzaniem ocen środków ochrony roślin i tym samym niewydolnością systemu rejestracji środków ochrony roślin w Polsce;
3. ograniczenia kosztów funkcjonowania Komisji do spraw Środków Ochrony Roślin, organu opiniodawczo-doradczego ministra właściwego ds. rolnictwa;
4. niezgodności przepisów dotyczących terminów na sprzedaż i zużycie zapasów środków ochrony roślin z wytycznymi europejskimi;
5. obecności w ustawie przepisów, które nie są stosowane i pozostają obecnie „martwe”;
6. braku wprowadzenia do polskiego porządku prawnego przepisów rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/564 z dnia 10 marca 2023 r. w odniesieniu do treści i formatu dokumentacji dotyczącej środków ochrony roślin prowadzonej i przechowywanej przez użytkowników profesjonalnych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 (Dz. Urz. UE L 74 z 13.3.2023 r., str. 4);

7. niepełnego zakazu stosowania środków ochrony roślin, stwarzających szczególne zagrożenie, przez użytkowników nieprofesjonalnych;
8. braku możliwości zwalczania jemioly w lasach (problem zgłoszony przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych);
9. obecności rozwiązań ograniczających odpowiednią efektywność działań podejmowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa w przypadku stwierdzenia pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych (problem zgłoszony przez Najwyższą Izbę Kontroli);
10. nadmiernie obciążających procedur w ramach systemu integrowanej produkcji roślin;
11. braku możliwości zaliczenia przez organy celno-skarbowe pobranej kaucji na poczet kary ustalonej decyzją o nałożeniu opłaty sankcyjnej na osoby z państw trzecich, naruszające przepisy dotyczące przywozu środków ochrony roślin (problem zgłoszony przez Ministerstwo Finansów).

Szczegółowe uzasadnienie potrzeby wprowadzenia zmian, wraz z wyjaśnieniem proponowanych rozwiązań krajowych, nie wynikających z prawa Unii Europejskiej, ujęto całościowo w pkt 2 OSR.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W projektowanej ustawie proponuje się:

I. w zakresie ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami:

1. wprowadzenie zmian porządkowych, w zakresie aktualizacji odwołań do zmienionych przepisów Unii Europejskiej;
2. przeniesienie kompetencji w zakresie wyznaczania punktów kontroli, innych niż punkty kontroli granicznej, z ministra właściwego do spraw rolnictwa na wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa – punkty kontroli wyznaczane będą w drodze decyzji administracyjnej, nie rozporządzenia, co ułatwi i przyspieszy ich wyznaczanie – obecnie, z uwagi na procedury administracyjne, mimo zainteresowania podmiotów, nie wyznaczono na terenie kraju żadnego punktu kontroli innego niż punkt kontroli granicznej;
3. umożliwienie dokonywania kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych poza przejściem granicznym, a także umożliwienie zniszczenia lub poddania zabiegom zwalczającym agrofagi drewnianych materiałów opakowaniowych niespełniających wymagań w zakresie oznakowania – jeżeli charakter przewożonych towarów uniemożliwia wykonanie tych czynności na przejściu granicznym;
4. umożliwienie, w stosownych przypadkach, przekazania wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa przez podmioty wpisane do rejestru eksporterów informacji o zamiarze uprawy, wytwarzania, pakowania, sortowania, składowania lub wyprowadzania do państwa trzeciego w danym roku roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów przeznaczonych na eksport, po 30 kwietnia danego roku;
5. wprowadzenie instytucji „zaufanego eksportera”, korzystającego z uproszczeń w eksporcie do państw trzecich towarów pochodzenia roślinnego – w przypadku określonych towarów ograniczona zostanie częstotliwość ocen organoleptycznych wykonywanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa;
6. aby w przypadku nieuiszczenia opłaty za przeprowadzenie granicznej kontroli fitosanitarnej wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa nie wypełniał dokumentu CHED w sposób kończący tę kontrolę;
7. rewizję przepisów dotyczących administracyjnych kar pieniężnych i wprowadzenie, tam gdzie to zasadne „widełek” umożliwiających właściwsze dostosowanie wysokości kary do rodzaju przewinienia;

II. w zakresie ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin:

zmiana przepisów ustawy, tak aby w odniesieniu do naruszenia wspólnotowego wyłącznego prawa do odmian roślin były stosowane przepisy dotyczące odpowiedzialności karnej takie jak za naruszenie prawa krajowego;

III. w zakresie ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin:

1. wprowadzenie możliwości wyboru przez ministra właściwego do spraw rolnictwa podmiotu upoważnionego wykonującego oceny lub uwagi w procesie rejestracji środków ochrony roślin, co ma na celu usprawnienie procesu rejestracji poprzez równomierne obciążenie pracą podmiotów upoważnionych do opracowywania ocen lub uwag;
2. umożliwienie wykonywania ocen i uwag w procesie rejestracji środków ochrony roślin przez osoby nie mające odpowiedniego doświadczenia pod nadzorem osoby posiadającej odpowiednie kwalifikacje. Pozwoli to na wprowadzanie do procesu nowych pracowników;
3. ograniczenie kosztów funkcjonowania Komisji do spraw Środków Ochrony Roślin poprzez rezygnację z wypłacania członkom Komisji comiesięcznego wynagrodzenia i pozostawienie wyłącznie możliwości ubiegania się o zwrot kosztów zakwaterowania oraz dojazdu na posiedzenie;
4. skorygowanie przepisów dotyczących okresów na sprzedaż i zużycie istniejących zapasów środków ochrony roślin w razie upływu ważności zezwolenia na wprowadzanie do obrotu tych środków, zgodnie z wymaganiami Unii Europejskiej;
5. uchylenie przepisów, które pozostają „martwe”;
6. wprowadzenie do polskiego porządku prawnego przepisów rozporządzenia 2023/564 – proponuje się aby użytkownicy profesjonalni środków ochrony roślin wykorzystywali w celu prowadzenia elektronicznej ewidencji zabiegów ochrony roślin system teleinformatyczny udostępniony przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Proponowane przepisy będą stanowiły podstawę prawną dla Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa dla ustanowienia i udostępnienia takiego systemu, co z uwagi na złożoność danych, które

powinny być raportowane zgodnie z przepisami rozporządzenia 2023/564, będzie także korzystne dla użytkowników środków ochrony roślin;

7. wprowadzenie zmian porządkowych w zakresie stosowania środków ochrony roślin przez użytkowników nieprofesjonalnych;
8. umożliwienie stosowania przy wykorzystaniu sprzętu lotniczego herbicydów do zwalczania roślin pasożytniczych – przepis ten pozwoli na zwalczanie jemioli w lasach;
9. umożliwienie podejmowania działań administracyjnych przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa w przypadku stwierdzenia w żywności lub w paszach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin, określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 396/2005 z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniającym dyrektywę Rady 91/414/EWG, bez konieczności przeprowadzania analizy ryzyka;
10. uproszczenie procedur w ramach systemu integrowanej produkcji roślin (możliwość zgłaszania zainteresowania przystąpieniem do systemu do 14, a nie jak do tej pory do 30 dni przed siewem roślin, rezygnacja z dodatkowego wnioskowania o certyfikat poświadczający prowadzenie produkcji zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin, przekazywanie przez podmioty certyfikujące wykazu wydanych certyfikatów integrowanej produkcji roślin bezpośrednio do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a nie jak do tej pory za pośrednictwem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa);
11. umożliwienie zaliczenia przez organy celno-skarbowe pobranej kaucji na poczet kary ustalonej decyzją o nałożeniu opłaty sankcyjnej na osoby z państw trzecich, naruszające przepisy dotyczące przywozu środków ochrony roślin.

W powyższym zakresie projektowana ustawa uwzględni propozycje zmian zgłoszone przez:

- Ministerstwo Finansów – w zakresie zmiany przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin regulujących opłaty sankcyjne nakładane decyzją naczelnika urzędu celno-skarbowego na osoby z państw trzecich, naruszające przepisy dotyczące przywozu środków ochrony roślin;
- Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa – w zakresie zmiany przepisów ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami celem ustanowienia instytucji „zaufanego eksportera”, rewizji przepisów dotyczących administracyjnych kar pieniężnych;
- Dykację Generalną Lasów Państwowych – w zakresie zmiany przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin celem umożliwienia zwalczania jemioli w lasach preparatami biologicznymi aplikowanymi ze statków powietrznych;
- Polskie Centrum Akredytacji – w zakresie zmiany przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin celem rezygnacji z dodatkowego wnioskowania o certyfikat poświadczający prowadzenie produkcji zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin.

Projektowana ustawa realizuje zalecenia Najwyższej Izby Kontroli w zakresie zmiany przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin regulujących działania wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa w razie stwierdzenia przekroczeń najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin – celem zwiększenia efektywności i skuteczności tych działań.

Szczegółowe uzasadnienie proponowanych rozwiązań krajowych, nie wynikających z prawa Unii Europejskiej:

I. w zakresie ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami:

- W projektowanej ustawie proponuje się przeniesienie kompetencji w zakresie wyznaczania punktów kontroli, innych niż punkty kontroli granicznej, w których przeprowadza się graniczną kontrolę fitosanitarną importowanych towarów (tj. kontrole obecności agrofagów – patogenów i szkodników – szczególnie szkodliwych dla roślin) z ministra właściwego do spraw rolnictwa na wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa. Zgodnie z przepisami art. 53 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2017/625 kontrole identyfikacyjne i kontrole bezpośrednie w ramach kontroli granicznej określonych towarów wprowadzanych do Unii Europejskiej z państw trzecich mogą być przeprowadzane w punktach kontroli innych niż punkty kontroli granicznej. Praktyka wskazuje, że punkty kontroli inne niż punkty kontroli granicznej powinny mieć tymczasowy charakter i ich wyznaczenie, w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw rolnictwa, nie jest właściwym rozwiązaniem. Wyznaczenie takiego punktu byłoby zbyt długotrwałe, wprowadzając nieuzasadnione utrudnienia w imporcie lub wręcz uniemożliwiając import określonych towarów. Punkty kontroli, inne niż punkty kontroli granicznej miałyby np. zastosowanie w odniesieniu do kontroli roślin bonsai, poddawanych przed wprowadzeniem do Unii Europejskiej kwarantannie na podstawie przepisów rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2020/1217 z dnia 25 sierpnia 2020 r. w sprawie odstąpienia od rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/2072 dotyczącego wprowadzania do Unii naturalnie lub sztucznie skarlonnych roślin przeznaczonych do sadzenia *Chamaecyparis Spach*, *Juniperus L.* i niektórych gatunków *Pinus L.*, pochodzących z Japonii, oraz w sprawie uchylecia decyzji 2002/887/WE (Dz. Urz. UE L 277 z 26.8.2020, str. 6). Kontrola dokumentacyjna takich roślin powinna zostać przeprowadzona w punkcie kontroli granicznej, natomiast kontrola identyfikacyjna oraz kontrola bezpośrednia (tj. kontrola zdrowotności) – w miejscu przeprowadzania kwarantanny.

W związku z powyższym, obecnie na terenie kraju nie wyznaczono żadnego punktu kontroli innego niż punkt kontroli granicznej. Podmioty zainteresowane wyznaczaniem takich punktów celem importu roślin bonsai, mając na uwadze ww. bariery proceduralne, rezygnowały z takiego rozwiązania, znajdując inne szlaki importu.

Proponowane rozwiązanie przyspieszy wyznaczanie punktów kontroli innych niż punkty kontroli granicznej – zgodnie z KPA wydanie decyzji administracyjnej przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa powinno mieć miejsce w ciągu miesiąca, wydanie rozporządzenia jest procesem co najmniej 3-4 miesięcznym.

- Proponuje się wprowadzenie regulacji dotyczących kontroli granicznej drewnianych materiałów opakowaniowych (opakowań drewnianych i drewna wykorzystywanego do unieruchamiania towarów w trakcie ich transportu).

Zasady międzynarodowego obrotu drewnianymi materiałami opakowaniowymi określa Międzynarodowy Standard dla Środków Fitosanitarnych numer 15 „Wytyczne dla unormowania drewnianych materiałów opakowaniowych w handlu międzynarodowym” (International Standards for Phytosanitary Measures 15 „Regulation of wood packaging material in international trade” – ISPM-15), przyjęty na podstawie Międzynarodowej Konwencji Ochrony Roślin sporządzonej w Rzymie dnia 6 grudnia 1951 r. (Dz. U. z 2001 poz. 151 i z 2007 poz. 485). Standard ten zakłada m.in., że drewno, z którego wykonywane są drewniane materiały opakowaniowe powinno być poddawane obróbce termicznej, podczas której osiągnięta jest temperatura rdzenia wynosząca minimum 56°C przez co najmniej 30 min. Dopuszcza on także stosowanie innych metod takich jak fumigacja bromkiem metylu (co jest niedopuszczalne w krajach Unii Europejskiej) lub fluorkiem siarkowym, a także ogrzewanie diaelektryczne. Spełnienie tych wymogów potwierdza się umieszczeniem na drewnianych materiałach opakowaniowych specjalnego znaku, zawierającego m.in. numer zakładu wykonującego zabieg. Standard ISPM-15 ma celu zapobieżenie rozprzestrzenianiu się wraz z drewnianymi materiałami opakowaniowymi szkodników i patogenów zagrażających drzewostanom leśnym.

Zmiany proponowane poprzez dodanie w projektowanej ustawie stanowią w dużej mierze przeniesienie dotychczasowych regulacji art. 79 i 80 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami, zawartych w rozdziale 13 tej ustawy przepisy epizodyczne, przejściowe, dostosowujące i końcowe. Rozwiązanie takie (uregulowanie zasad kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych w przepisach epizodycznych, przejściowych, dostosowujących i końcowych) było związane z czasowym utrzymaniem w mocy przepisami art. 109 ust. 1 rozporządzenia 2016/2031, zmienionego następnie przepisami art. 165 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia 2017/625, przepisów dyrektywy Rady 2000/29/WE z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie środków ochronnych przed wprowadzaniem do Wspólnoty organizmów szkodliwych dla roślin lub produktów roślinnych i przed ich rozprzestrzenianiem się we Wspólnocie (Dz. Urz. UE L 169 z 10.07.2000, str. 1, z późn. zm.), dotyczących granicznej kontroli fitosanitarnej.

Ze względu na charakter ładunku (duże gabaryty – np. maszyn, delikatność towaru lub konieczność zapewnienia stałych warunków temperatury, wilgotności lub atmosfery w trakcie transportu) nie zawsze istnieje możliwość dokonania na przejściu granicznym kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych. Należy także zauważyć, że w przypadku niektórych ładunków jest wymagane stosowanie specjalistycznych drewnianych materiałów opakowaniowych wykluczających ich przeładunek w nieprzygotowanych do tego miejscach. W związku z tym proponuje się dopuścić możliwość kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych w miejscu przeznaczenia przesyłki lub w innym miejscu wskazanym przez odbiorcę przesyłki i zaakceptowanym przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa. Proponowane rozwiązanie powinno być jednak ograniczone do ściśle określonych przypadków i nie może stwarzać zagrożenia rozprzestrzenienia się agrofagów podlegających obowiązkowi zwalczania. Dlatego proponuje się, aby wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa mógł wyrazić zgodę na przeprowadzenie kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych w miejscu innym niż miejsce ich wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli m.in. drewniane materiały opakowaniowe nie wykazują objawów porażenia przez agrofagi.

Ponadto proponuje się umożliwienie zniszczenia lub poddania zabiegom zwalczającym agrofagi drewnianych materiałów opakowaniowych, które nie zostały oznakowane zgodnie ze standardem ISPM 15, jeżeli wykonanie tego na przejściu granicznym uniemożliwia charakter ładunku oraz nie stwarza to zagrożenia fitosanitarne. Proponowane rozwiązanie powinno być także ograniczone do ściśle określonych przypadków i nie może stwarzać zagrożenia rozprzestrzenienia się agrofagów podlegających obowiązkowi zwalczania. Dlatego proponuje się, aby wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa mógł wyrazić zgodę na zniszczenie drewnianych materiałów opakowaniowych lub poddanie ich zabiegom fitosanitarnym w miejscu innym niż miejsce ich wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli m.in. drewniane materiały opakowaniowe nie wykazują objawów porażenia przez agrofagi.

- Proponuje się wprowadzenie zmian w przepisach określających termin przekazania wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa przez podmioty wpisane do rejestru eksporterów informacji o zamiarze uprawy, wytwarzania, pakowania, sortowania, składowania lub wyprowadzania do państwa trzeciego w danym roku roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów (niektóre z państw trzecich – jak Chiny – uzależniają możliwość wysyłki towarów od wpisania podmiotów zaangażowanych w eksport do stosownego rejestru, prowadzonego przez krajową organizację ochrony roślin – w przypadku Polski przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin Nasiennictwa). Przekazanie tej informacji jest warunkiem eksportu. Zgodnie z

obowiązującymi przepisami informacja taka powinna zostać przekazana do 30 kwietnia danego roku, co wynika z cyklu wegetacyjnego roślin. Praktyka pokazuje jednak, że możliwe jest uzgodnienie z państwami trzecimi wymagań importowych pozwalających na późniejsze złożenie takiej informacji. W proponowanych przepisach proponuje się zatem, aby w takim przypadku informacje o terminie przekazania informacji Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa udostępniał na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Proponowane rozwiązanie ułatwi eksport polskich produktów rolnych do państw trzecich.

- Proponuje się wprowadzenie instytucji „zaufanego eksportera”. Proponowane zmiany są efektem zrealizowania przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa projektu pt. „Zwiększenie konkurencyjności polskich towarów roślinnych na rynkach międzynarodowych poprzez podniesienie ich jakości i bezpieczeństwa fitosanitarnego” (FITOEXPORT), współfinansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu badań naukowych i prac rozwojowych GOSPOSTRATEG. Jednym z zadań, które były przedmiotem prac w ramach projektu, było opracowanie założeń innowacyjnego systemu certyfikacji eksportowej i wydawania świadectw fitosanitarnych dla towarów przeznaczonych do wywozu poza Unię Europejską. Podjęcie takich prac wynikało z dotychczasowych doświadczeń i oceny inspektorów Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz opinii zgłaszanych przez podmioty, co do potrzeby opracowania i wdrożenia uproszczonych procedur kontroli, gwarantujących bezpieczeństwo fitosanitarne przesyłek, ale jednocześnie opartych o analizę ryzyka fitosanitarnego i historię podmiotu, co przełożyłoby się na efektywniejszą obsługę eksportu. System uwzględniałby opcję zredukowanej częstotliwości fizycznych kontroli przesyłek dla upoważnionych („zaufanych”) podmiotów, które spełniałyby ustalone wymagania (warunki) i znajdowałyby się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Projektowane rozwiązanie uwzględnia przepisy Międzynarodowej Konwencji Ochrony Roślin sporządzonej w Rzymie dnia 6 grudnia 1951 r. (Dz. U. z 2001 r. poz. 151 oraz z 2007 r. poz. 485).

Proponuje się, aby przesłanką do ograniczenia częstotliwości kontroli wykonywanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa było wdrożenie przez eksportera procedury kontroli wykonywanej przez odpowiednio wykwalifikowanych pracowników (posiadających odpowiednie wykształcenie lub którzy zdali egzamin przed wojewódzkim inspektorem ochrony roślin i nasiennictwa), a także przestrzeganie przez eksportera przepisów z zakresu ochrony roślin przed agrofagami.

Instytucja „zaufanego eksportera” będzie mogła mieć zastosowanie przy eksporcie m.in.:

- jabłek do Mongolii (w 2022 r. wydano 726 świadectw fitosanitarnych dla 13 825,9 ton jabłek),
- jabłek do Norwegii (w 2022 r. wydano 400 świadectw fitosanitarnych dla 5 388,6 ton jabłek),
- jabłek do państw Zatoki Perskiej (Zjednoczone Emiraty Arabskie, Kuwejt, Katar) (w roku 2022 r. wydano 435 świadectw fitosanitarnych dla 10 493,8 ton jabłek),
- jabłek do Serbii (w 2022 r. wydano 236 świadectw fitosanitarnych dla 4 153,2 ton jabłek),
- jabłek do Egiptu (w 2022 r. wydano 5 357 świadectw fitosanitarnych dla 104 323,8 ton jabłek),
- świeżych ogórków, kapusty, cebuli do Ukrainy (w 2022 r. wydano dla świeżych ogórków 312 świadectw fitosanitarnych (dla 2 262,5 ton); kapusty – 1147 świadectw fitosanitarnych (dla 19 322,3 ton); cebuli – 3 125 świadectw fitosanitarnych (dla 55 786,2 ton),
- pieczarek do państw trzecich (w 2022 r. wydano 47 świadectw fitosanitarnych, dla 595,5 ton pieczarek – do Izraela, Kazachstanu, Mołdawii, Serbii, Ukrainy, Uzbekistanu).

Na podstawie informacji uzyskanych z wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa ustalono, że średni czas obsługi eksportu, podczas której przeprowadzana jest tylko ocena wizualna towaru wynosi średnio 2 h i 45 min.

W oszacowaniu czasochłonności zostały uwzględnione niżej wymienione czynności:

- przyjęcie oraz sprawdzenie wniosku i dołączonych dokumentów pod względem merytorycznym i formalnym (zezwoleń importowe, upoważnienie, dowód opłaty skarbowej i inne),
 - przygotowanie do kontroli (zapoznanie się z przepisami fitosanitarnymi kraju przeznaczenia przesyłki oraz zezwoleniem importowym, jeżeli jest wymagane przez państwo przeznaczenia przesyłki),
 - dojazd do miejsca wykonania kontroli oraz powrót do siedziby oddziału,
 - sporządzenie dokumentów z przeprowadzonych czynności (protokół kontroli, faktury za ocenę wizualną, ewentualnie inne),
 - wprowadzanie danych z kontroli eksportowej do systemu elektronicznego inspekcji (ZSIORiN) i wydanie świadectwa fitosanitarnego.
- Proponuje aby w przypadku nieuiszczenia opłaty, o której mowa w art. 79 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2017/625 (opłata za przeprowadzenie granicznej kontroli fitosanitarnej) wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa nie wypełniał dokumentu CHED w sposób kończący graniczną kontrolę fitosanitarną. Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa sygnalizowała bowiem problemy ze ściągalnością ww. opłat, zwłaszcza przez podmioty zagraniczne.
 - Proponuje się zrewidowanie dotychczasowych przepisów dotyczących administracyjnych kar pieniężnych oraz przepisów karnych.
 - Administracyjne kary pieniężne nakładane są w drodze decyzji administracyjnych przez wojewódzkich

inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa, którzy po ponad dwuletnim doświadczeniu w stosowaniu tych przepisów w praktyce wskazują na potrzebę ich modyfikacji. Katalog czynności i zaniechań podlegających administracyjnym karom pieniężnym, wskazanych w art. 58 ww. ustawy, obejmuje potencjalne czynności i zaniechania, które to podczas prac legislacyjnych nad ww. ustawą trudno było dokładnie przewidzieć i uwzględnić, zwłaszcza, że nie było wiedzy praktycznej co do sposobu realizacji przyjmowanych wtedy rozwiązań prawnych. W związku z powyższym, w niektórych przypadkach, ustalone przez prawodawcę wysokości kar są nieadekwatne do wagi i okoliczności naruszeń. Ponadto, w przypadku niektórych naruszeń przepisów z zakresu ochrony roślin przed agrofagami, obecnie obowiązujące przepisy ww. ustawy nie przewidują żadnych kar pieniężnych lub innych sankcji karnych za ich popełnienie, co skutkuje trudnością w egzekwowaniu przestrzegania przepisów prawa, gdyż wydanie samych zaleceń pokontrolnych przez kontrolujących w niektórych przypadkach jest niewystarczające.

W związku z powyższym, zasadnym jest wprowadzenie takich zmian w obowiązujących przepisach, aby możliwe było zastosowanie elastycznego podejścia przy określaniu wysokości kar. Wysokość kar powinna być bowiem adekwatna do popełnionego czynu i jednocześnie powinien zostać spełniony cel, dla którego dana kara została nałożona.

II. w zakresie ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin:

- Obowiązek podjęcia przez państwa członkowskie UE właściwych środków zapewniających, że w odniesieniu do naruszenia wspólnotowego wyłącznego prawa do ochrony odmian roślin będą stosowane przepisy dotyczące odpowiedzialności karnej za naruszenie porównywalnych praw krajowych wynika wprost z art. 107 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin (Dz. Urz. WE L 227 z 01.09.1994, str. 1, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2021 r. poz. 213) ustanawia system ochrony prawnej odmian roślin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przepisy karne zostały określone w art. 37 oraz art. 37 a ww. ustawy. W szczególności, zgodnie z art. 37, naruszenie wyłącznego prawa do odmiany lub oznaczenie nazwą odmiany chronionej wyłącznym prawem materiału siewnego lub materiału ze zbioru innej lub nieznannej odmiany jest zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności albo pozbawiania wolności do roku. Natomiast inne naruszenie przepisów ustawy, określone w art. 37a, jest zagrożone karą grzywny. Wymienione sankcje karne odnoszą się do naruszenia wyłącznego prawa hodowcy do odmiany na poziomie krajowym. W przepisach ustawy nie wskazano natomiast, że takie same sankcje karne mają zastosowanie do naruszenia wspólnotowego wyłącznego prawa do odmiany przyznanego zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) Nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin. Przepisy art. 107 rozporządzenia Rady 2100/94 zobowiązują natomiast państwa członkowskie UE do sankcjonowania w prawodawstwie krajowym, naruszenia wspólnotowego wyłącznego prawa do odmiany.

W zaproponowanej w art. 2 projektowanej ustawy zmianie przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin w art. 37 pkt 1 oraz art. 37a pkt 4 wskazano, że naruszenie wspólnotowego wyłącznego prawa do odmiany objęte jest takimi samymi sankcjami karnymi jak naruszenie wyłącznego prawa do odmiany na poziomie krajowym.

Zgodnie z art. 27 ust 2. ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin, jeżeli hodowca odmiany chronionej wyłącznym prawem w Rzeczypospolitej Polskiej uzyska wspólnotowe wyłączne prawo do tej odmiany, to w okresie wykonywania tego prawa nie może wykonywać wyłącznego prawa uzyskanego w Rzeczypospolitej Polskiej. Po uzyskaniu wyłącznego prawa do odmiany na poziomie wspólnotowym przez polskiego hodowcę, wspólnotowe wyłączne prawo do odmiany jest jedyną formą ochrony tego prawa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wprowadzone zmiany ułatwią egzekwowanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej praw własności intelektualnej do odmian przyznaných na poziomie wspólnotowym.

Wejście w życie zaproponowanej zmiany nie zwiększy wydatków sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

III. w zakresie ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin:

- Proponuje się wprowadzenie wyboru podmiotu upoważnionego, który dokona oceny lub uwag, przez ministra właściwego do spraw rolnictwa. Proponowana zmiana ma na celu usprawnienie procesu rejestracji poprzez równomierne obciążenie pracą tych podmiotów.
- Proponuje się wprowadzenie możliwości opracowywania oceny lub uwag przez osoby, które posiadają odpowiednie wykształcenie, ale nie mają doświadczenia w tym zakresie pod nadzorem osób posiadających pełne kwalifikacje. Zmiana ta ma na celu umożliwienie zwiększenia liczby osób, które będą opracowywały oceny lub uwagi. Obecnie obowiązujące rozwiązanie nie umożliwia dopływu do systemu wystarczającej liczby osób, które mogą wykonywać oceny lub uwagi w zakresie dokumentacji środków ochrony roślin i substancji czynnych, jak również wykształcenia kolejnego pokolenia ekspertów wykonujących takie oceny. Przygotowywanie ocen przez osoby posiadające odpowiednie wykształcenie, ale nie mogących wylegitymować się wymaganym doświadczeniem, pod kierunkiem doświadczonych ekspertów w opracowywaniu ocen dla substancji czynnych i środków ochrony roślin, jest z powodzeniem stosowane w innych państwach członkowskich UE. Procedura taka jest zasadna, z uwagi na złożoność oceny dokumentacji substancji czynnych i środków ochrony roślin. Praca pod

nadzorem osoby, posiadającej doświadczenie w opracowywaniu ocen dla środków ochrony roślin dla rękopisów dobrej przygotowania tych osób do wykonywania po upływie wskazanego okresu przygotowawczego samodzielnych ocen w tym zakresie. W Polsce obecnie możemy zaobserwować tendencję polegającą na zmniejszeniu się liczby czynnych osób, wykonujących oceny i raporty. Proponowana zmiana ma na celu odwrócenie tego trendu.

- Proponuje się zniesienie wypłacania wynagrodzeń za udział w pracach Komisji ds. Środków Ochrony Roślin, działającej jako organ opiniodawczo-doradczy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Należy zaznaczyć, że obecnie system rejestracji środków ochrony roślin jest zharmonizowany w UE. Wniosek w sprawie dopuszczenia do obrotu środka ochrony roślin jest rozpatrywany przez jedno państwo członkowskie UE, a wykonana ocena jest następnie udostępniana pozostałym państwom w celu zapoznania się z nią i zgłoszenia ewentualnych uwag i zastrzeżeń. Po zakończonej ocenie, raport rejestracyjny środka ochrony roślin jest udostępniany wszystkim państwom członkowskim. Dodatkowo, w Polsce od 2022 roku, raporty rejestracyjne dopuszczanych do obrotu i stosowania środków, wykonane przez Polskę, jako państwo sprawozdawcę, są zamieszczane w serwisie internetowym Ministerstwa. Tym samym, proces rejestracji jest w pełni transparentny i prowadzony w oparciu o spójne i jednolite zasady w całej UE. Zasady te nie pozwalają na wprowadzanie dodatkowych, nie wynikających z przeprowadzonej oceny, zapisów do zezwoleń dla środków ochrony roślin. W procesie zatwierdzania substancji czynnej przez KE wykonana ocena jest dodatkowo udostępniana przez EFSA w ramach konsultacji publicznych.

Zgodnie z zapisami ustawy o środkach ochrony roślin, do zadań Komisji należy opiniowanie, na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa, spraw dotyczących substancji czynnych i środków ochrony roślin, w zakresie przygotowanych ocen. W przeszłości, przed wprowadzeniem zharmonizowanego systemu rejestracji, obowiązywały przepisy w ramach których państwa członkowskie rozpatrywały sprawy z zakresu rejestracji bez udostępniania wyniku oceny innym państwom. Wówczas opiniowanie spraw przez Komisję było zasadne. Natomiast obecnie, z uwagi na aktualny system prowadzenia rejestracji środków ochrony roślin oraz zatwierdzania substancji czynnych, jak również bardzo rozbudowany i szczegółowy zakres ocenianej dokumentacji środków, kierowanie spraw w tym zakresie do zaopiniowania przez Komisję uległo znacznemu ograniczeniu i nie jest zasadne. Podobnie nie jest niezbędne zwoływanie posiedzeń w każdym miesiącu. Za udział w pracach Komisji wypłacane jest wynagrodzenie oraz zwrot kosztów dojazdu na posiedzenie, tym samym konsekwencją przyjęcia niniejszej zmiany będą również oszczędności dla budżetu państwa, co jest istotne w obecnej trudnej sytuacji. Wynagrodzenie członków Komisji ustalane jest corocznie, w wysokości 0,5 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (obecnie 3883,81 zł na osobę). Na tej podstawie można oszacować, że łączny koszt wynagrodzeń za 2024 r. wyniesie ponad 370 tys. zł., a w kolejnych latach będzie ulegał zwiększeniu biorąc pod uwagę zwiększenie miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

- Proponuje się wprowadzenie nowego brzmienia art. 23, w którym koryguje się przepisy dotyczące okresów na sprzedaż i zużycie istniejących zapasów środków ochrony roślin w razie upływu ważności zezwolenia na wprowadzanie do obrotu tych środków, zgodnie z wymaganiami Unii Europejskiej.
- Proponuje się rozszerzenie zakazu stosowania środków ochrony roślin przez użytkowników nieprofesjonalnych w odniesieniu do wszystkich form użytkowych środków ochrony roślin, sklasyfikowanych jako stwarzających szczególne zagrożenie. Użytkownicy nieprofesjonalni środków ochrony roślin nie mają bowiem przygotowania do bezpiecznego stosowania preparatów klasyfikowanych jako stwarzające szczególne zagrożenie.
- Proponuje się umożliwienie wykonywania zabiegów ochrony roślin sprzętem lotniczym, celem zwalczania roślin pasożytniczych. Zmiana ta ma na celu umożliwienie zwalczania jemioli w lasach.

Od 2018 r. obserwowany jest wysoki poziom uszkodzeń związanych z występowaniem jemioli, głównie w drzewostanach sosnowych i jodłowych. Duży niepokój budzi dynamika jej rozprzestrzeniania się. Trudno wskazać jednoznacznie czynniki, które temu sprzyjają a jeszcze trudniej znaleźć sposób na wyhamowanie tempa rozprzestrzeniania. Półpasożytnictwo jemioli jest szczególnie istotne w kontekście zmian klimatycznych i długotrwałych okresów suszy. Jemiola odbiera roślinie-gospodarzowi wodę i sole mineralne, co zwiększa deficyt wodny drzewa, a w konsekwencji dodatkowo osłabia je i upodabia na inne czynniki szkodliwe.

Powierzchnia drzewostanów uszkodzonych przez jemiolę wyniosła w 2022 r. ok. 130 tys. ha, ale powierzchnia występowania jemioli, jako źródła do dalszych infekcji jest istotnie większa. Największe szkody obserwowane są w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (RDLP) w Poznaniu (ok. 23 tys. ha) i we Wrocławiu (ok. 21 tys. ha). Bardzo znaczący – prawie siedmiokrotny wzrost uszkodzeń od jemioli odnotowano w roku 2022 na terenie RDLP w Olsztynie (z 9,5 ha do 67,5 ha), obszarze, który dotychczas uchodził za niemalże wolny od problemów z tym półpasożytem.

W opisanych powyżej przypadkach mamy do czynienia głównie z *Viscum album* subsp. *austriacum*, porażającym sosny. Z kolei na terenie RDLP w Krakowie i Krośnie zagrożenie związane jest głównie z *Viscum album* subsp. *abietis*, porażającym jodły. Tam powierzchnia drzewostanów uszkodzonych wyniosła w 2022 r. odpowiednio 5,9 i 6,5 tys. ha.

Zapobieganie rozsiewaniu jemioli jest niemożliwe. Usuwanie samych roślin również jest bardzo utrudnione. Krzaki jemioli rosną wysoko w koronach drzew, a samo oderwanie pasożyta od gałęzi nie jest wystarczające.

Jeśli nie wytnie się całej gałęzi z korzeniami korowymi w następnym roku wyrastają z nich nowe pędy jemioli. Aktualnie poza działaniami hodowlanymi, usuwaniem porażonych drzew (w drzewostanach dojrzałych) i gałęzi (w młodnikach) brak jest skutecznych metod ograniczania tego półpasokozyta. Usuwanie drzew zamierających i najbardziej opianych przez jemiolę wykonuje się w ramach realizowanych cięć sanitarnych, pielęgnacyjnych, bądź rębnych (odnowieniowych). Nie prowadzi się ani biologicznego, ani chemicznego zwalczania, nie tylko z uwagi na brak selektywnych i skutecznych środków ochrony roślin, ale również z uwagi na trudności w aplikacji takich środków. Porażenie jemiolą ma zróżnicowany rozkład przestrzenny, strukturalny, wiekowy i masowy. Szczególnie duży problem mają nadleśnictwa, w których szkody mają charakter wielkopowierzchniowy. Dla przykładu w Nadleśnictwie Kołaczyce pilne działania dotyczą drzewostanów jodłowych na powierzchni aż 1500 ha i około 200 tys. m³ drewna. Na Pogórzu Karpackim w trybie pilnym należy usunąć co najmniej 1 mln m³ drewna. Coraz częściej odnotowywane są przypadki stwierdzenia zasiedlenia przez jemiolę młodych drzew. Zgodnie z ekspertyzami naukowców usuwanie drzew porażonych, zwłaszcza z górnego pietra jest jedyną możliwą metodą przeciwdziałania. Jednak działanie to nie rozwiązuje problemu, a tylko ogranicza możliwość dalszej transmisji jemioli, zwłaszcza na młode pokolenie.

Porażenie jemiolą na tak dużym obszarze może skutkować zagrożeniem dla trwałości i stabilności lasu. Skala zamierania przełoży się też na zaburzenie ładu przestrzenno-czasowego i będzie się wiązać z koniecznością wnioskowania o aneksowanie obowiązujących Planów Urządzenia Lasu.

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych dostrzega pilną potrzebę opracowania wysoce selektywnych preparatów, których aplikacja byłaby możliwa z powietrza. Badania naukowe wskazują, że istnieją naturalni wrogowie jemioli – organizmy, które potencjalnie mogłyby zostać wykorzystane do zwalczania (np. grzyby *Septoria visci*, *Septoria krystynae*, *Sphaeropsis visci*, *Gibberidea visci*, *Botryosphaerostroma visci*). Produkt zawierający te mikroorganizmy, zgodnie z przepisami rozporządzenia 1107/2009 byłby sklasyfikowany jako herbicyd, a aplikacja środków chwastobójczych zgodnie z obecnym prawem jest zabroniona.

- Proponuje się wprowadzenie zmian realizujących wnioski Najwyższej Izby Kontroli z kontroli „System bezpieczeństwa obrotu środkami ochrony roślin” LLO.430.004.2019.

Zmieniane przepisy dotyczą działań administracyjnych podejmowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa w przypadku stwierdzenia, w wyniku kontroli urzędowej, pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych pochodzących z produkcji pierwotnej.

Zmieniany przepis w brzmieniu dotychczasowym wymaga dokonania przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa analizy wpływu stwierdzonych pozostałości środków ochrony roślin na zdrowie ludzi, poprzedzającej wydanie decyzji administracyjnej, określającej postępowanie z płodami rolnymi poddanymi kontroli urzędowej. Rozwiązanie takie należy jednak uznać za nieuzasadnione, ponieważ analiza taka dokonywana jest podczas ustalania najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości danego środka ochrony roślin przez Komisję Europejską na etapie ustalania najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości, a zgodnie z prawem żywnościowym żywność, dla której stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin nie może być wprowadzana do obrotu z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi.

Dotychczasowe rozwiązanie ogranicza zatem możliwość podejmowania działań w celu niedopuszczania do obrotu płodów rolnych (żywności i paszy), w przypadku których Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa w ramach kontroli urzędowych stwierdzała przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin.

W związku z powyższym, w celu uniknięcia wskazanych wyżej ograniczeń, projektowany przepis odnosi się wprost do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 396/2005 z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniającego dyrektywę Rady 91/414/EWG.

Wprowadzana zmiana umożliwi wojewódzkiemu inspektorowi podejmowanie znacznie efektywniejszych działań wpływających na bezpieczeństwo konsumentów.

- Kolejne zmiany dotyczą systemu integrowanej produkcji roślin. Integrowana produkcja roślin jest nowoczesnym systemem jakości żywności, wykorzystującym w sposób zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu oraz zwracającym szczególną uwagę na ochronę środowiska i zdrowie ludzi. Uczestnictwo w systemie integrowanej produkcji roślin pozwala na otrzymanie zdrowej żywności pochodzenia roślinnego, w której nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich, azotanów i innych pierwiastków oraz substancji szkodliwych. Potwierdzeniem wysokiej jakości plonów pochodzących z systemu integrowanej produkcji roślin jest certyfikat i zastrzeżony znak integrowanej produkcji roślin.

Zgodnie z przepisami art. 30 pkt 3 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 1530) uczestnictwo w systemie integrowanej produkcji roślin zostało objęte wsparciem w ramach ekoschematu.

Proponowane zmiany mają na celu usprawnienie funkcjonowania systemu integrowanej produkcji roślin, a także obsługi dedykowanemu mu ekoschematu, poprzez:

- Umożliwienie producentom rolnym zgłoszenie zamiaru uczestnictwa w systemie integrowanej produkcji

roślin nie później niż w terminie 14, a nie jak do tej pory 30 dni przed siewem lub sadzeniem roślin. Dotychczasowe doświadczenia związane z funkcjonowaniem przepisów ww. ustawy wskazują bowiem, iż obecne przepisy są zbyt restrykcyjne – niektórzy rolnicy decydują się na przystąpienie do systemu w terminie późniejszym niż 30 dni przed siewem lub sadzeniem roślin. W obecnym stanie prawnym w takich przypadkach podmioty certyfikujące odmawiają objęcia rolników certyfikacją.

- Dodanie przepisu, zgodnie z którym podmiot certyfikujący może przyjąć zgłoszenie zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin po upływie określonego w ustawie terminu, jeżeli nie wpłynie to na możliwość prowadzenia kontroli producentów roślin stosujących integrowaną produkcję roślin. Zmienność i nieprzewidywalność warunków pogodowych powoduje bowiem, że producentowi rolnemu trudno może być zaplanować precyzyjnie termin siewu, od którego z kolei liczony jest termin przekazania ogłoszenia o zamiarze stosowania integrowanej produkcji roślin.
- Doprecyzowanie, iż wezwanie producenta rolnego do uzupełnienia braków w zgłoszeniu zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin wstrzymuje bieg terminu na wydanie przez podmiot certyfikujący zaświadczenia o numerze wpisu do rejestru producentów roślin, którzy zgłosili zamiar stosowania integrowanej produkcji roślin. Termin na uzupełnienie braków, wyznaczony przez podmiot certyfikujący, może być bowiem dłuższy niż 21 dni.
- Odejście od obowiązku wnioskowania o wydanie certyfikatu poświadczającego stosowanie integrowanej produkcji roślin. Zgodnie z normą akredytacyjną PN-EN ISO/IEC 17065 proces certyfikacji rozpoczyna się złożeniem przez producenta rolnego wniosku o certyfikację do podmiotu certyfikującego – w przypadku integrowanej produkcji roślin jest to zgłoszenie, o którym mowa w art. 55 ust. 2 ww. ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin. Tymczasem art. 57 ust. 1 ww. ustawy w obecnym brzmieniu sugeruje, iż niezależnie od zgłoszenia zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin producent rolny powinien złożyć także odrębny wniosek o wydanie certyfikatu. Jest to niepotrzebnym obciążeniem oraz pozostaje w sprzeczności z normą PN-EN ISO/IEC 17065. Zgłoszenie zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin jest równoznaczne z oczekiwaniem otrzymania certyfikatu potwierdzając ego jej prowadzenie.
- Przekazywanie wykazu producentów roślin, którzy spełniają wymagania integrowanej produkcji roślin do Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dwukrotnie – do dnia 30 września, oraz po uzupełnieniu – do dnia 15 grudnia. Pozwoli to na efektywną obsługę ekoschematu. Aby bowiem umożliwić udzielenie wsparcia producentom rolnym uczestniczącym w systemie integrowanej produkcji rolnej, zgodnie z art. 60 ust. 1 pkt 2a ww. ustawy podmioty certyfikujące zostały zobligowane do przekazywania „Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, na formularzu udostępnionym przez tę Agencję wykazu producentów roślin będących producentami, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001 i 2727 oraz z 2023 r. poz. 412), którzy spełniają wymagania integrowanej produkcji roślin, do dnia 30 września każdego roku”. Ponieważ w przypadku niektórych upraw (jabłonie, kukurydza, kapusta) zakończenie certyfikacji przed dniem 30 września nie jest możliwe – okres produkcji tych roślin trwa dłużej, w wykazie przekazywanym Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa znajdują się zarówno producenci, którzy otrzymali już certyfikat, jak i producenci dla których proces certyfikacji nie został jeszcze zakończony.
- Proponuje się także unormowanie zgłaszania przez podmioty certyfikujące błędów lub pomyłek w informacjach zawartych w wykazie producentów roślin, którzy zgłosili zamiar stosowania integrowanej produkcji roślin.
- Proponuje się umożliwienie zaliczenia kaucji na poczet kary ustalonej decyzją naczelnika urzędu celno-skarbowego na osoby z państw trzecich, naruszające przepisy dotyczące przywozu środków ochrony roślin. Usprawni to działanie organów celno-skarbowych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowana ustawa dotyczy rozwiązań wynikających z doświadczeń krajowych. W związku z powyższym brak jest wiedzy na temat funkcjonowania w innych państwach rozwiązań odpowiadających instytucji „zaufanego eksportera”. Niemniej jednak z badań przeprowadzonych w ramach projektu „Fitoexport” wynikało, że różnego rodzaju usprawnienia, ułatwiające proces certyfikacji, są stosowane przez inne państwa.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
eksporterzy	2 455	Sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w roku 2022: liczba podmiotów wpisanych	Możliwość ubiegania się o status „zaufanego eksportera”. Ułatwienia w eksporcie towarów.

		do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych jako eksporterzy.	
importerzy	2 408	Sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w roku 2022: liczba podmiotów wpisanych do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych jako importerzy.	Ułatwienia w ustanowieniu punktu kontroli innego niż punkt kontroli granicznej.
podmioty wpisane do rejestru eksporterów	producenci: 199 przechowalnie/ pakowalnie/ sortownie: 88	Sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w roku 2022	Umożliwienie, w stosownych przypadkach, przekazania wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa informacji o zamiarze uprawy, wytwarzania, pakowania, sortowania, składowania lub wyprowadzania do państwa trzeciego w danym roku roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów przeznaczonych na eksport, po 30 kwietnia danego roku.
importerzy	2 408	Sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w roku 2022: liczba podmiotów wpisanych do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych jako importerzy.	Umożliwienie dokonywania kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych poza przejściem granicznym, a także umożliwienie zniszczenia poza przejściem granicznym lub poddania zabiegom zwalczającym agrofagi drewnianych materiałów opakowaniowych niespełniających wymagań w zakresie oznakowania – jeżeli charakter przewożonych towarów uniemożliwia wykonanie tych czynności na przejściu granicznym.
podmioty wnioskujące o przeprowadzenie granicznej kontroli fitosanitarnej	W roku 2022 wystawiono 33 565 dokumentów CHED-PP dopuszczających przesyłki do wwozu na terytorium Unii Europejskiej	Sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w roku 2022.	Proponuje się, aby w przypadku nieuiszczenia opłaty za przeprowadzenie granicznej kontroli fitosanitarnej wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa nie wypełniał dokumentu CHED w sposób kończący tę kontrolę.
podmioty podlegające nadzorowi Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie zdrowia roślin	45 805	Sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w roku 2022: liczba podmiotów wpisanych do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych.	Zapewnienie wysokości sankcji adekwatnych do popełnionych czynów zabronionych.
profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin	Rolnicy (ok. 1.300 tys), Dyrekcje Regionalne Lasów Państwowych (17), zarządcy trakcji kolejowej, terenów przemysłowych.	Powszechny Spis Rolny 2020. Charakterystyka gospodarstw w 2020 r., https://www.lasy.gov.pl/pl .	Obowiązek korzystania przy prowadzeniu ewidencji zabiegów ochrony roślin z systemu teleinformatycznego udostępnionego przez Głównego Inspektora Ochrony

producenci rolni uczestniczący w systemie integrowanej produkcji roślin	W 2023 r. wydano w ramach systemu integrowanej produkcji roślin 10 169 certyfikatów, dla 4 037 184 t płodów rolnych uprawianych na powierzchni 148 156,1 ha. W roku 2024 upoważnionych jest 11 podmiotów upoważnionych do certyfikacji w systemie integrowanej produkcji roślin.	Dane Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Roślin i Nasiennictwa. Uproszczenie procedur.
rolnicy korzystający z materiału siewnego roślin odmian chronionych wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy do odmiany	do 1 300 tys.	Powszechny Spis Rolny 2020. Charakterystyka gospodarstw w 2020 r.	Przejrzyste i jednoznaczne określenie praw i obowiązków wynikających ze stosowania materiału siewnego roślin odmian chronionych wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy do odmiany.
Dyrekcje Regionalne Lasów Państwowych	17, zarządzających 7,3 mln ha lasów	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	Możliwość zwalczania jemioli w lasach.
Podmioty upoważnione do opracowywania ocen lub uwag	10	Wykaz prowadzony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa	Równomierne obciążenie pracą
Krajowa Administracja Skarbowa			Opiniowanie wniosków o wyznaczenie punktów kontroli innych niż punkty kontroli granicznej, opiniowanie wniosków o zgodę na umożliwienie dokonywania kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych poza przejściem granicznym, a także umożliwienie zniszczenia poza przejściem granicznym lub poddania zabiegom zwalczającym agrofagi drewnianych materiałów opakowaniowych niespełniających wymagań w zakresie oznakowania. Umożliwienie zaliczenia przez organy celno-skarbowe pobranej kaucji na poczet kary ustalonej decyzją o nałożeniu opłaty sankcyjnej na osoby z państw trzecich, naruszające przepisy dotyczące przywozu środków ochrony roślin
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa			Przekazywanie danych gromadzonych w systemach teleinformatycznych do udostępnionego przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa systemu teleinformatycznego służącego

			prowadzeniu ewidencji zabiegów ochrony roślin.
Sądy właściwe do rozpoznawania spraw własności intelektualnej	Sądy okręgowe w: Gdańsku, Katowicach, Lublinie, Poznaniu i Warszawie	Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie przekazania niektórym sądom okręgowym rozpoznawania spraw własności intelektualnej z właściwości innych sądów okręgowych (Dz.U. 2020 poz. 1152)	Jasne wytyczne do rozstrzygania spraw w zakresie naruszenia wspólnotowego wyłącznego prawa hodowcy do odmiany rośliny uprawnej.
Podmioty certyfikujące w systemie integrowanej produkcji roślin	11	Dane Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Uproszczenie procedur.
Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Roślin i Nasiennictwa	16	Dane Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa	<p>Zmniejszenie obciążeń związanych przede wszystkim z wprowadzeniem instytucji zaufanego eksportera.</p> <p>Do eksportowanych towarów, dla których świadectwo fitosanitarne wydawane jest w głównej mierze po przeprowadzeniu oceny wizualnej, należy większość świeżych owoców i warzyw oraz produkty przetworzone (np. mrożone owoce, mrożone warzywa, skrobia, gluten, olej).</p> <p>Poniżej przedstawiono liczbę wydanych świadectw fitosanitarnych dla wybranych takich asortymentów, wydanych w latach 2022-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jabłka 15 026 i 15 420 szt., • ogórki 327 i 487 szt., • cebula 3 231 i 1 798 szt., • kapusta 1 269 i 369 szt., • pieczarki 1 238 i 847 szt., • owoce mrożone 272 i 192 szt., • warzywa mrożone 241 i 218 szt. <p>Jak wynika z powyższych danych możliwość zredukowania kontroli przedeksportowych może mieć największe zastosowanie przy eksporcie jabłek. Wydane świadectwa fitosanitarne dla świeżych jabłek stanowiły 31% w 2022 r. i 34% w 2023 r. wszystkich wydanych świadectw.</p> <p>Jeżeli w przepisach kraju przeznaczenia nie zostały określone specjalne wymagania odnoszące się np. do miejsca produkcji, lub nie ma konieczności pobierania prób do badań laboratoryjnych,</p>

			można oszacować, że 95% świadectw fitosanitarnych dla jabłek wydawana jest tylko na podstawie oceny wizualnej.
Krajowa Administracja Skarbowa			Zwiększenie obowiązków związane z koniecznością opiniowania wniosków o wyznaczenie punktów kontroli innych niż punkty kontroli granicznej, umożliwienie kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych poza punktem kontroli granicznej oraz umożliwienie zniszczenia drewnianych materiałów opakowaniowych lub poddania ich zabiegom zwalczającym agrofagi poza przejściem granicznym. Obciążenia te będą jednak ograniczone do pojedynczych przypadków w skali roku. W latach 2020-2022, gdy obowiązywały analogiczne do proponowanych rozwiązania dotyczące drewnianych materiałów opakowaniowych wydanych zostało łącznie 12 decyzji. Proponowane rozwiązanie stanowić będzie zatem niewielkie obciążenie dla administracji, w przypadkach jednostkowych, będzie mieć jednak istotne znaczenie dla przedsiębiorcy – w przypadku towarów, które podczas przeładunku w punkcie kontroli granicznej mogą ulec uszkodzeniu, co stanowiłoby znaczącą szkodę finansową dla podmiotu importującego.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy zostanie przekazany do konsultacji organizacjom społecznym i zainteresowanym podmiotom, właściwym ze względu na profil ich działalność, w tym do następujących podmiotów:

Unia Owocowa – Stowarzyszenie Polskich Dystrybutorów Owoców i Warzyw; Stowarzyszenie Jabłka Grójeckie; Polskie Forum Bezpieczeństwa Żywności; Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych; Krajowa Rada Izb Rolniczych; Business Centre Club; Federacja Konsumentów; Federacja Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP; Federacja Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych; Forum Związków Zawodowych; Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”; Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych; Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”; Pracodawcy RP; Związek Przedsiębiorców i Pracodawców; Federacja Przedsiębiorców Polskich; Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw – Spółdzielnia Osób Prawnych; Polski Związek Ogrodnicy; Związek Sadowników RP; Konsorcjum Appolonia; Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych; Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych; Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin; Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa; Stowarzyszenie Polskich Producentów Środków Ochrony Roślin; Związek Rzemiosła Polskiego; Związek Zawodowy Rolników Rzeczpospolitej „Solidarni”; Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”; Krajowa Rada Spółdzielcza; Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych Konfederacja Lewiatan; Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”; Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza; Polska Izba Nasienna; Związek Szkółkarzy Polskich; Stowarzyszenie Polski Ziemniak; Polska Federacja Ziemniaka; Krajowa Federacja Producentów Zbóż; Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;

Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego; Krajowy Związek Plantatorów Chmielu; Ogólnopolski Związek Producentów Warzyw; Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców; Polski Związek Pracodawców-Uslugodawców Rolnych; Polski Związek Producentów Chmielu; Polski Związek Producentów Kukurydzy; Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych; Polski Związek Pszczelarski; Stowarzyszenie Polski Ziemniak.

Czas trwania konsultacji będzie uwzględniał przepisy ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854) i będzie wynosił 30 dni.

Projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Proponuje się rozpatrzenie projektowanej ustawy przez Komitet ds. Europejskich Rady Ministrów.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem	- 0,37 2 846 zł	- 0,37 4 710 zł	- 0,37 6 584 zł	- 0,37 8 466 zł	- 0,38 0 359 zł	- 0,38 2 261 zł	- 0,38 4 172 zł	- 0,38 6 093 zł	- 0,38 8 023 zł	- 0,38 9 963 zł	- 0,39 1 913 zł	- 4, 205 389,42 zł	
budżet państwa	- 0,37 2 846 zł	- 0,37 4 710 zł	- 0,37 6 584 zł	- 0,37 8 466 zł	- 0,38 0 359 zł	- 0,38 2 261 zł	- 0,38 4 172 zł	- 0,38 6 093 zł	- 0,38 8 023 zł	- 0,38 9 963 zł	- 0,39 1 913 zł	- 4, 205 389,42 zł	
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem	0,37 2 846 zł	0,37 4 710 zł	0,37 6 584 zł	0,37 8 466 zł	0,38 0 359 zł	0,38 2 261 zł	0,38 4 172 zł	0,38 6 093 zł	0,38 8 023 zł	0,38 9 963 zł	0,39 1 913 zł	4, 205 389,42 zł	
budżet państwa	0,37 2 846 zł	0,37 4 710 zł	0,37 6 584 zł	0,37 8 466 zł	0,38 0 359 zł	0,38 2 261 zł	0,38 4 172 zł	0,38 6 093 zł	0,38 8 023 zł	0,38 9 963 zł	0,39 1 913 zł	4, 205 389,42 zł	
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania	
----------------------------	--

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>W projektowanej ustawie proponuje się ograniczenie kosztów funkcjonowania Komisji do spraw Środków Ochrony Roślin, będącej organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw rolnictwa poprzez rezygnację z wypłacania wynagrodzeń za pracę w Komisji członkom Komisji.</p> <p>Wynagrodzenie członków Komisji ustalane jest corocznie, w wysokości 0,5 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (obecnie 3883,81 zł na osobę). Na tej podstawie można oszacować, że łączny koszt wynagrodzeń za 2024 r. wyniesie ponad 370 tys. zł., a w kolejnych latach będzie ulegał zwiększeniu biorąc pod uwagę zwiększenie miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw. Dla celów OSR przyjęto ostrożny szacunkowy coroczny wzrost miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw na poziomie 5%. Tym samym w okresie 10 lat, oszczędności dla budżetu państwa z tytułu ograniczenia kosztów funkcjonowania Komisji ds. Środków Ochrony Roślin wyniosą minimum ok 4,2 mln zł. Dla porównania w 2022 r. z tytułu wynagrodzeń za pracę w Komisji wypłacono wynagrodzenia w łącznej wysokości 322 170 zł (3482,92 zł na osobę). Obecnie posiedzenia Komisji odbywają się w trybie zdalnym, co pozwala na nie generowanie dodatkowych kosztów działania Komisji. W przypadku organizowania spotkań Komisji w trybie stacjonarnym, z uwagi na to, że posiedzenie trwa ok 1-2 godzin, zamiejscowym członkom Komisji zwracany jest koszt dojazdu (jest to zwykle koszt biletu kolejowego, w obie strony z miejsca zamieszkania do Warszawy). W roku 2023 odbyło się jedno posiedzenie w trybie stacjonarnym, za który wypłacono zwrot kosztów dojazdu w wysokości ok 200 zł. Od 2019 r. liczba</p>
---	---

spraw kierowanych do zaopiniowania przez Komisję systematycznie malała. Od 2022 r członkowie Komisji opiniują zwykle jedno zagadnienie podczas posiedzenia. Posiedzenia są zwoływane przez ministra właściwego do spraw rolnictwa jeden raz w miesiącu

W projektowanej ustawie proponuje się, aby Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa opracował i udostępnił profesjonalnym użytkownikom środków ochrony roślin system teleinformatyczny pozwalający na prowadzenie ewidencji zabiegów ochrony roślin zgodnie z przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/564 z dnia 10 marca 2023 r. w odniesieniu do treści i formatu dokumentacji dotyczącej środków ochrony roślin prowadzonej i przechowywanej przez użytkowników profesjonalnych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 (Dz. Urz. UE L 74 z 13.3.2023 r., str. 4).

Zadanie to generować będzie niewątpliwie koszty po stronie Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, niemniej obowiązek poniesienia tych kosztów wynika nie z przepisów projektowanej ustawy, lecz stosowanego w sposób bezpośredni rozporządzenia 2023/564.

Przepisy rozporządzenia 2023/564 dotyczą bowiem, zgodnie z treścią art. 1 ust. 1, dokumentacji, o której mowa w art. 67 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.).

Art. 67 ust. 1 rozporządzenia 1107/2009 stanowi, że:

„1. Producenci, dostawcy, dystrybutorzy, importerzy oraz eksporterzy środków ochrony roślin prowadzą i przechowują przez co najmniej pięć lat dokumentację dotyczącą produkowanych, wwożonych, wywożonych, przechowywanych, stosowanych i wprowadzanych przez nich do obrotu środków ochrony roślin. Profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin prowadzą i przechowują przez co najmniej trzy lata dokumentację dotyczącą stosowanych przez nich środków ochrony roślin, zawierającą nazwę środka ochrony roślin, czas zastosowania i zastosowaną dawkę, obszar i uprawy, na których zastosowano środek ochrony roślin.

Na żądanie właściwego organu udostępniają oni odpowiednie informacje zawarte w tej dokumentacji. Strony trzecie, takie jak branża wody pitnej, sprzedawcy detaliczni lub mieszkańcy, mogą zażądać dostępu do tych informacji, zwracając się do właściwego organu.

Właściwe organy zapewniają dostęp do takich informacji zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym lub wspólnotowym.

Do dnia 14 grudnia 2012 r. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące kosztów i korzyści z identyfikowalności informacji przekazywanych przez użytkowników sprzedawcom detalicznym i dotyczących stosowania środków ochrony roślin na produktach rolnych, w razie konieczności wraz ze stosownymi wnioskami legislacyjnymi.”

Stosownie do przepisów art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin:

„3. Wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa, zwany dalej „wojewódzkim inspektorem”:

1) jest organem właściwym, o którym mowa w art. 67 ust. 1 rozporządzenia nr 1107/2009;”.

Tym samym, odpowiedzialną za wykonanie przepisów rozporządzenia 2023/564 jest Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Koordinacja wykonywania zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, zgodnie z przepisami art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 147 oraz z 2022 r. poz. 1370), należy do zadań Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa może przy tym, zgodnie z art. 6 ust. 5 tej ustawy, „podejmować czynności należące do zakresu zadań wojewódzkiego inspektora, jeżeli jest to uzasadnione szczególną wagą lub złożonością sprawy”.

Tym samym, na podstawie przepisów dotychczasowych Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa ma podstawę prawną dla opracowania systemu teleinformatycznego wykonującego przepisy rozporządzenia 2023/564.

Polska występowała do Komisji Europejskiej o uwzględnienie kosztów wprowadzenia obowiązku dokumentowania zabiegów ochrony roślin w postaci teleinformatycznej w ocenie wpływu dla rozporządzenia 2023/564. Komisja Europejska odpowiedziała jednak na postulaty Polski w następujący sposób:

„Komisja uważa, że przejście na format elektroniczny nie będzie miało poważnych negatywnych skutków i ogólnie będzie korzystne zarówno dla użytkowników, jak i dla właściwych organów w wypełnianiu ich obowiązków wynikających z nowego rozporządzenia SAIO.

Również wykorzystanie formatu elektronicznego jest częścią harmonizacji zapisu, a zatem wchodzi w zakres art. 67.

Komisja zwraca również uwagę, że kiedy przyjmowano rozporządzenie w sprawie SAIO, Rada i Parlament we wspólnym oświadczeniu uznały, że gromadzenie danych przewidziane w rozporządzeniu można osiągnąć jedynie wtedy, gdy rejestry są dostępne w formacie elektronicznym.”

(The Commission considers that switch to electronic format is not going to have major negative impacts and overall will be beneficial for both users and competent authorities to fulfil their

obligations under the new SAIO Regulation.
 Also use of electronic format is part of the harmonisation of recording and is thus within the scope of Article 67.
 The Commission also points out that when the SAIO Regulation was adopted, the Council and the Parliament in a joint statement recognised that the data collection foreseen under the Regulation can only be achieved when the records are available in electronic format.).
 Komisja Europejska nie uwzględniła zatem uwagi Polski, co m.in. było przyczyną, dla której Polska nie poparła przyjęcia rozporządzenia 2023/564.
 Przewiduje się, że opracowanie systemu teleinformatycznego będzie sfinansowane w ramach środków pozabudżetowych
 Zakłada się, że realizacja systemu teleinformatycznego nie będzie wymagała zwiększenia środków budżetowych przewidzianych w ustawie budżetowej na funkcjonowanie Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

W latach 2019–2023 wojewódzcy inspektorzy ochrony roślin i nasiennictwa wydali na podstawie art. 46 ustawy o środkach ochrony roślin 6 decyzji (po dwie w latach 2020 i 2022 oraz po jednej w 2021 i 2023). W ocenie Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa nadanie nowego brzmienia zapisom jednoznacznie odnoszącym się do rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniającego dyrektywę Rady 91/414/EWG oraz odejście od obowiązku wykonywania analizy ryzyka wyznaczy jednoznaczne kryteria do podjęcia decyzji przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa. Jednocześnie bazując na danych z 2023 r. należy się spodziewać wzrostu liczby decyzji wydawanych w tym zakresie (przykładowo w 2023 r. wydanych byłby min. 9 decyzji zgodnie z projektowanymi zapisami) po wejściu w życie projektowanych zmian. Proponowane rozwiązania zwiększą zatem skuteczność działania Inspekcji i podniosą poziom bezpieczeństwa konsumentów, trudno jednak wiązać je z oszczędnościami, które można określić w sposób liczbowy.

Projektowana ustawa zmienia przepisy ustawy z dnia dotyczące administracyjnych kar pieniężnych oraz mandatów karnych.

Wg danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa 2022 roku wystawiono w skali całego kraju w oparciu o przepisy ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami 40 mandatów karnych na łączną kwotę 13 100 zł oraz 118 administracyjnych kar pieniężnych na łączną kwotę 197 050 zł. Szczegółowe dane na temat rodzaju naruszeń oraz liczby i kwot nałożonych kar przedstawiono w tabeli poniżej:

Rodzaj naruszenia	Liczba kar grzywny	Łączna kwota nałożonych grzywien (PLN)	Liczba administracyjnych kar pieniężnych	Łączna kwota nałożonych kar administracyjnych (PLN)
Nieprawidłowości przy wydawaniu paszportów roślin (np. niewłaściwa treść i format paszportów, niewłaściwe prowadzenie ocen do celów wydania paszportów roślin)	17	4 050		
Brak lub niewłaściwie prowadzony rejestr identyfikowalności, nieaktualizowanie zmian wymagających zgłoszenia do WIORiN	13	4 900		
Niewprowadzenie przez podmiot profesjonalny natychmiastowych środków w związku z wykryciem agrofaga kwarantannowego	2	1 000		
Utrudnianie inspektorom WIORiN wykonywania czynności kontrolnych lub innych czynności urzędowych	7	3 050		

Brak oznakowania bulw ziemniaków innych niż sadzeniaki, znajdujących się w obrocie	1	1 00		
Brak wpisu do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych			54	54 000
Nieumieszczanie paszportów roślin na jednostkach handlowych roślin znajdujących się w obrocie			13	16 000
Wydawanie paszportów roślin przez podmioty nieposiadające upoważnienia do ich wydawania			2	20 000
Niewykonanie obowiązków określonych w decyzjach w sprawie zwalczania agrofagów kwarantannowych			13	41 550
Przemieszczanie bulw ziemniaków do innych państw Unii bez zaświadczenia potwierdzającego niewystępowanie bakterii <i>Clavibacter sepedonicus</i>			4	24 500
Wyprowadzanie towarów poza terytorium Unii na drewnianych materiałach opakowaniowych (DMO), nieoznakowanych zgodnie ze standardem ISPM 15			30	21 000
Znakowanie DMO przez podmioty nieposiadające upoważnienia do umieszczenia na takim materiale oznaczenia zgodnego ze standardem ISPM 15			1	10 000
Wydawanie paszportów roślin niezgodnie z zakresem posiadanego upoważnienia			1	10 000
Razem	40	13 100	118	197 050

Z kolei w 2023 roku wystawiono w skali całego kraju 59 mandatów karnych na łączną kwotę 20 100 zł oraz nałożono 66 administracyjnych kar pieniężnych na łączną kwotę 299 700 zł. Szczegółowe dane na temat liczby i rodzaju naruszeń oraz kwot nałożonych kar przedstawiono w tabeli poniżej:

Rodzaj naruszenia	Liczba kar grzywny	Łączna kwota nałożonych grzywien (PLN)	Liczba administracyjnych kar pieniężnych	Łączna kwota nałożonych administracyjnych kar (PLN)
Nieprawidłowości przy wydawaniu paszportów roślin (np. niewłaściwa treść i format paszportów, niewłaściwe prowadzenie ocen do celów wydania paszportów roślin)	12	4 450		
Brak lub niewłaściwie prowadzony rejestr identyfikowalności, nieaktualizowanie zmian wymagających zgłoszenia do WIORiN	32	10 450		
Utrudnianie inspektorom WIORiN wykonywania czynności kontrolnych lub innych czynności urzędowych	3	1 100		

	Brak oznakowania bulw ziemniaków innych niż sadzeniaki, znajdujących się w obrocie	11	3 600			
	Wprowadzenie z państwa trzeciego na terytorium Unii używanej maszyny rolniczej bez zgłoszenia do kontroli urzędowej w punkcie kontroli granicznej	1	500			
	Nieumieszczanie paszportów roślin na jednostkach handlowych roślin znajdujących się w obrocie			14	150 500	
	Brak wpisu do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych			35	34 000	
	Wydawanie paszportów roślin przez podmioty nieposiadające upoważnienia do ich wydawania			1	10 000	
	Wydawanie paszportów roślin niezgodnie z zakresem posiadanego upoważnienia			3	30 000	
	Wydawanie paszportów roślin dla roślin niespełniających wymogów szczególnych			1	2 500	
	Niewykonanie obowiązków określonych w decyzjach w sprawie zwalczania agrofagów kwarantannowych			11	67 700	
	Wyprowadzanie towaru poza terytorium Unii z użyciem drewnianych materiałów opakowaniowych (DMO), nieoznakowanych zgodnie ze standardem ISPM 15			1	5 000	
	Razem	59	20 100	66	299 700	
Proponowane rozwiązania nie będą miały zatem istotnego wpływu na wpływy budżetu państwa.						

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	<p>Projektowana ustawa stanowić będzie ułatwienie w obrocie międzynarodowym towarami pochodzenia roślinnego. Może to w szczególności wpłynąć pozytywnie na konkurencyjność przedsiębiorstw wysyłających produkty rolne z Polski do państw trzecich.</p> <p>Projekt wprowadza także ułatwienia dotyczące systemu integrowanej produkcji roślin, odnoszące się tak do podmiotów certyfikujących, jak i uczestników systemu – producentów rolnych. Projektowana ustawa wprowadza możliwość zgłaszania zainteresowania przystąpieniem do systemu do 14, a nie jak do tej pory do 30 dni przed siewem roślin, możliwość przyjęcia zgłoszenia do systemu po upływie terminu – jeżeli nie wpływa to na przebieg procesu kontroli i certyfikacji – rezygnację z dodatkowego wnioskowania o certyfikat poświadczający prowadzenie produkcji zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin (zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17065 zgłoszenie zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin jest równoznaczne z oczekiwaniem otrzymania certyfikatu potwierdzającego jej prowadzenie). Rozwiązania te dotyczą 11 podmiotów certyfikujących i podmiotów uczestniczących w systemie integrowanej produkcji roślin – w roku 2023 wydano 10 169 certyfikatów).</p>						

	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projektowana ustawa stanowić będzie ułatwienie w obrocie międzynarodowym towarami pochodzenia roślinnego. Może to w szczególności wpłynąć pozytywnie na konkurencyjność przedsiębiorstw wysyłających produkty rolne z Polski do państw trzecich. Projekt wprowadza także ułatwienia dotyczące systemu integrowanej produkcji roślin, odnoszące się tak do podmiotów certyfikujących, jak i uczestników systemu – producentów rolnych. Projektowana ustawa wprowadza możliwość zgłaszania zainteresowania przystąpieniem do systemu do 14, a nie jak do tej pory do 30 dni przed siewem roślin, możliwość przyjęcia zgłoszenia do systemu po upływie terminu – jeżeli nie wpływa to na przebieg procesu kontroli i certyfikacji – rezygnację z dodatkowego wnioskowania o certyfikat poświadczający prowadzenie produkcji zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin (zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17065 zgłoszenie zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin jest równoznaczne z oczekiwaniem otrzymania certyfikatu potwierdzającego jej prowadzenie). Rozwiązania te dotyczą 11 podmiotów certyfikujących i podmiotów uczestniczących w systemie integrowanej produkcji roślin – w roku 2023 wydano 10 169 certyfikatów).
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
	(dodaj/usuń)	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	-	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☒ inne: uproszczenia w imporcie	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: -
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz: projektowana ustawa ograniczy obciążenia związane z kontrolą fitosanitarną eksportowanych towarów, jak również uprości ustanawianie punktów kontroli innych niż punkty wwozu. Projektowana ustawa uprości procedury w ramach systemu integrowanej produkcji roślin.

Proponowane rozwiązania przyspieszą wyznaczanie punktów kontroli innych niż punkty kontroli granicznej – zgodnie z KPA wydanie decyzji administracyjnej przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa powinno mieć miejsce w ciągu miesiąca, wydanie rozporządzenia jest procesem co najmniej 3-4 miesięcznym.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana ustawa, poprzez poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw wysyłających produkty rolne z Polski do państw trzecich może mieć, w sposób pośredni, pozytywne oddziaływanie na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☒ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☒ inne: rolnictwo	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
---	---	---

lub wojskowe		
Omówienie wpływu	<p>Rolnictwo: projektowana ustawa wprowadza uproszczenia i ułatwienia w eksporcie i imporcie produktów pochodzenia roślinnego, usprawnienia działania państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, upraszcza procedury w ramach systemu integrowanej produkcji roślin.</p> <p>Środowisko naturalne: projektowana ustawa pozwoli na ochronę obszarów leśnych przed jemiolą. Powierzchnia drzewostanów uszkodzonych przez jemiolę wyniosła w 2022 r. ok. 130 tys. ha, ale powierzchnia występowania jemioli, jako źródła do dalszych infekcji jest istotnie większa. Największe szkody obserwowane są w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (RDLP) w Poznaniu (ok. 23 tys. ha) i we Wrocławiu (ok. 21 tys. ha). Bardzo znaczący – prawie siedmiokrotny wzrost uszkodzeń od jemioli odnotowano w roku 2022 na terenie RDLP w Olsztynie (z 9,5 ha do 67,5 ha), obszarze, który dotychczas uchodził za niemalże wolny od problemów z tym półpasocytem. Projektowane rozwiązanie zniesie barierę w możliwości zwalczania jemioli w lasach biologicznymi środkami ochrony roślin aplikowanymi z samolotów lub śmigłowców. Praktyczne wykorzystanie projektowanej regulacji wymaga dopuszczenia do obrotu środka ochrony roślin z takim przeznaczeniem.</p> <p>Sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe: sądy właściwe do rozpoznawania spraw własności intelektualnej otrzymają jasne wytyczne do rozstrzygania spraw w zakresie naruszenia wspólnotowego wyłącznego prawa hodowcy do odmiany rośliny uprawnej.</p>	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
<p>Monitorowanie przepisów projektowanej ustawy będzie prowadzone w sposób ciągły w ramach działań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Ocena rozwiązań związanych z instytucją „zaufanego eksportera”, będzie możliwa po upływie 5 lat od wejścia w życie projektowanej ustawy. Jako mierniki zastosowane zostaną następujące dane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba „zaufanych eksporterów” • liczba przesyłek poddanych samodzielnej kontroli przez „zaufanych eksporterów. 		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Raport z realizacji projektu pt. „Zwiększenie konkurencyjności polskich towarów roślinnych na rynkach międzynarodowych poprzez podniesienie ich jakości i bezpieczeństwa fitosanitarnego” (FITOEXPORT), współfinansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu badań naukowych i prac rozwojowych GOSPOSTRATEG.		